

Samráðingarnar aftaná seinasta lögtingsval

Við seinasta lögtingsval fingur teir sokallaðu sjálfstýrisflokkar nír eina dyggiliga mislitisvættan frá føroyska veljaranum og vórðu syftir av landsstýrispallinum sum revsing fyrri teirra ódávda politikk teir hövdu fært tey fyra árinum sum samgonguflokkar á Føroya Lögtingi. Hesir flokkar hövdu funnið saman eina og aleina av teirra grund, at teir søgdu seg at hava loysingina sum felags áhugamál, men tey fyra árinum teir sótu við ræðið vísu teir, at teir púrt einki meintu við hetta. Føroya fólk hevði fingið eyguni upp fyrri teirra skilaleysa politikk og vrakaðu teir.

Valnátta 8. november 1966 áðannaðu eisini teir fyra formennir í samgonguflokkunum at valið var tapt. Hákon Djurhuus segði: Vit hövdu ein meiriluta, og nú er javnvág, so eftir tí, kann eg ikki annað siga, at úrslitið var ikki serliga gott, tvørturímóti. Sigurð Joensen: Valið var eitt vónbrot fyrri meg. Vit hövdu ventað eitt betur úrslit. Vit hava avgjørt einki imóti nývali. Marius Johannesen: Vit gjørdur, hvat vit kunnu, ikki eru vit nøgdur við valið, men í einum demokratiskum landi fær fólk ið teir tingmenn, tað vil hava. Vit megu taka tað, sum tað kemur. Kjartan Mohr: Eg stóð á gáttini og biðaði. Vilja teir hava meg, so er tað gott og vilja teir ikki hava meg, so var tað eisini gott.

Samgongan, ið skípað var 7. januar 1963, av Fólka-, Tjóðveldis-, Sjálfstýris- og Framburðsflokkinum var eftir valið í 1966 ikki før fyrri at halda áfram, tí andstöðan við javnaðar- og sambandsflokkinum hevði fingið líka nógv tingmenn, nevnliga 13, so teir sokallaðu sjálfstýrisflokkarnir, ið stóðu saman í valorrustini fyrri á tann hátt at vísa á teirra frálikka samarbeiði, hóast tað mangan var við at skræðna, ja, á sjálfstýrisleiðini var sáttmálin brotin, tí tað var grundin til at teir funnu saman, men her var sum sagt onki framt, vóru ikki ynsktir at fara landið meira út í óföri.

Tá ið lögtingsvalið færdi við sær, at sitandi samgonga ikki kundi halda áfram, máttu nýggjar leiðir verða gingnar, og javnaðarflokkurin, sum størsti flokkur á tingi við 7 monnum var fúsar at fara í samgongu fyrri av nýggjum at seta skjótið á tann steðg, ið komin var í framburðin her á landi við seinastu samgongu, og skapa gróðrarlíkindi fyrri fólkú á hesum klettum.

Eftir at lögmenningar hövdu fingið valbróvið og greitt var, hvør ið valdur var, var ikki annað at gera enn at seta seg við samráðingarbörð og royna á bestan hátt at skipa samgongu ella um henda ikki bleiv gjørlig, so at útskriva nýval.

Strítið gekk. Ikki fyrr enn 12. januar 1967 eftir at allar samgonguleiðir vóru royndar eydnadist at fáa skipa landsstýri við javnaðar-, sambands- og sjálfstýrisflokkinum. Sama

landsstýrissamgonga, ið verið hevði 1948-50 og 1958-1962

Givið er, at minni enn so allir javnaðarveljarar vóru glaðir yvir hesa samgongu; men vit megu hava í huga, at so leingi flokkurin ikki fær meiriluta á lögtingi, má hann ganga saman við aðrar flokkar um skipan av landsstýri, ella eisini standauttanfyri. Spurningurin er so: Hevur Føroya Javnaðarflokkur vunnið meira við at farið í samgongu við sambands- og sjálfstýrisflokkinn enn hann hevði gjørt, um hann hevði verið í andstöðu? Svárið er eitt avgjørt ja.

Tó skal áðannast, at mál, ið Føroya Javnaðarflokkur gjarna vildi fingið framt, ikki hava verið møgulig við núverandi politiska floksbýti og tingmannatali.

Men tey vunnu málini víga nógv meiri enn tey, ið ikki bóru til at fremja, og tá so er, er ein tilik samgonga at taka framúr. Bert er at vóna, at øll javnaðarfólk gera sitt til, at flokkurin verður enn sterkari hetta valið, so vit fáa betri møguleikar at føra tann sosialistiska menningarpolitikkin og umsiður tosa um reinan javnaðarmeiriluta á tingi, so vit fáa framt tað sosialistiska vælferðarsamfelagið Føroyar.

Sum eitt nátturligt flóð í floksins politikki vendi F. J. ser aftaná valið til hinar flokkarnar fyrri at royna at fáa ein meiriluta. Men so lægi tað enn ljóðar, so vóru hvørki Tjóðveldis- ella Sjálfstýrisflokkurin hugaðir at fara í stjórnararbeiði við javnaðarflokkinn, uttan



Landsstýrið, ið skípað varð eftir seinasta lögtingsval: Samal Petersen, P. M. Dam og Kr. Djurhuus.

at onkur yvirtøkumál vórðu framd. Harafturímóti hevði sambandsflokkurin einki imóti at fara í stjórnarsamarbeiði við javnaðarflokkinn; men hesir flokkar áttu jú bert helmingin av tingmannatalinum, so her var eingin møguleiki, uttan at annar flokkur eisini varð tikið við. Javnaðar- og Sambandsflokkurin hövdu verið í sam-

gongu fyrr, saman við Sjálfstýrisflokkinum; men sjálfstýrisflokkurin vildi í fyrsta umfari ikki aftur fara í landsstýrissamgongu, ið flokkurin hevði verið í samgongu seinastu átta árinum og hevði tapt við valið í 1962 og enn seinri í 1966. Javnaðarmenn og Sambandsmenn hövdu havt lætt við at mynda stjórn í 1962 um

praktiskan vinnulivs-, sosial-, mentunar- og landsuppyggingar- og utbyggingarpolitik. Sjálfstýrisflokkinum varð nú boðið at koma í samgongu um henda praktiska politikk og annars varð hildið at valið 1966 hevði talað í hesa ættina og verið imóti stjórnarbroyt

(Framhald á 5. síðu)

Heimbankin hevur hildið ársfund í Danmark

Fíggarjáttanin er nú komin upp í meiri enn 2.000 milj. dollars

Heimbankin hevur í hesum døgum hildið ársfund í Keypmannahavn, har 3.000 umboð úr ymsum londum luttóku. Bankin — sum nevndur verður alheimsbankin fyrri uppbyggjan og búskaparligum framburði — hevur tilsamans 114 limalond. Høvuðsuppgáva bankans er at veita teimum mest illa fyrirkomnu londunum fíggarligan stuðul við at veita lán til vegagerð, jarnbreytir, el-verk, vatnveiting, skúlar og iðnaðarvirki. Lán verða latin annaðhvørt beinleiðis til ríkisstýrið í viðkomandi landi ella móti ríkisstýrisábyrgd til stats- ella privatvirki í tí landi, har arbeiðin skulu gerast.

Bankin varð settur á stovn í 1944 á einum búskaparligum fundi í Bretton Woods, men virkið byrjaði fyrst í -46. Fyriuttan at veita lán letur bankin eisini á annan hátt hjálpt limalond, ið hava fakligan stuðul til fremjan at búskapartil-tøkum nýðugan.

Fyrr fyrstu ferð hevur heim-

bankin veitt lán og annan fíggarstuðul við meiri enn 2.000 millionum dollars. Lútur uppgærd fyrri fíggarjárið, ið endaði 30. juni 1970, hevur heimsbankin — stutt nevndur IDA — og alheimsfíggarstovnurin IFC veitt tilsamans 2.298 mill. dollars til búskapartil-tøk í limalondum.

Hetta býti sær soleiðis út:

Heimbankin 69 lán til 39 lond 1.580 mill. dollars.
IDA 56 gjaldsfreistir til 33 lond 606 mill. dollars.
IFC 29 íleggingar í 19 londum 112 mill. dollars.
Harumframt hevur bankin veitt IFC lán uppá 100 mill. dollars.

Býtið eftir geografiskum øki

(HEIMSBANKIN IDA)

Mill. \$ 1964-69 1968 1970
(í miðal)

Afrika 161 345 443

Asía 486 788 869
Europa 149 180 161
Latinamer. 310 473 714

Ognarpeningurin

Sum skilad til eiga tey nevndu 114 limalond ognarpeningin í bankanum, og stöddin av innskotinum hjá hvørjum landi avger talið av atkvøðunum hjá viðkomandi landi. Hægsta stýrið bankans er »Board of Governors» við einum guvernøri úr hvørjum landi. Men tá ið hesir einans hittast einaferð um árið, hevði verið heldur óhugsandi, at hesir 114 skuldu taka avgerðirnar í hvørjum einstokum fori viðvíkjandi lánveitan og øðrum hjálpartil-tøkum. Tí er mesta ræðið latið einum 20 manna stýri uppi hendi, harav fimm eru úr teim um størstu innskotslondunum (USA, Ongland, Frankríki, Vesturtýskland og India). Hinir fimtan verða valdir av umboðum úr hinum limalondunum. Teir 20 stjórnarir eru fastlønir starvsmenn hjá bankanum og eiga bústað teirra í Washington. Bankastýrið heldur vanliga fund einaferð um vikuna, har avgerðir verða tiknar um lánveitingar og virki bankans annars í øllum forum.

Adalstjórin er í løtuni amerikani Robert S. McNamara. Starvsfólkið er tilsamans um 2.200, umboðandi stívliga 80 ymisk fólkaslag. Bankin hevur eisini skrivstovur í London, Paris og New York umframt stórar sendinevndir í londum sum India, Pakistan, Indonesia, Afghanistan, Colombia, Etiopia og Nigeria.

Tað eru sum nevnt mong ymisk endamál, bankalánini verða latin til — nevnd hava verið vegagerð, elverk, vatnveitingar o. s. fr.

Í tíðarskeiðinum frá juli 1964 til 30. juni 1969 kann t. d. verða vist til, at lán vórðu veitt við tilsamans 6.424 mill. dollars til 357 nýgerðir í 84 londum.

— til nybyggjan ella umbyggjan av skúlum við pláss fyrri meiri enn 635.000 næmingum.

— til elorkuverk við samlari orku av 12.000 megawatt.

— innleggjan av um 1.400.000 telefonum.

— nýgerð ella umgerð av 18.000 km vgeum.

Hesi töl bert fyrri at geva eina litla mynd av tí víttfevrandi arbeiðsøkinum.